

Sygn. akt VI Gz 315/17

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Andrzej Borucki**

Sędziowie: **SSO Beata Hass - Kloc (spr.)**

SSO Renata Bober

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2017 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa : (...) S.A. w R.

przeciwko: I. K.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 2 października 2017 r., sygn. akt V GC 1099/17

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie przekazując sprawę Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie do dalszego prowadzenia, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSO Renata Bober SSO Andrzej Borucki SSO Beata Hass-Kloc

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Rzeszowie, V Wydział Gospodarczy stwierdził swą niewłaściwość miejscową i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Katowicach.

W uzasadnieniu właściwości miejscowej powód powołał się na przepis art. 34 kpc w związku z art. 454 kc wskazując na właściwość miejscową przemienną- miejsca wykonania umowy, a dokładniej miejsca płatności.

W sprzeciwie pozwana wskazała, że rachunek bankowy powoda w R. nie został wykazany, a płatność miała zostać dokonana przelewem. Niezależnie od powyższego argumentowała, że umowa została zawarta i miała być wykonana na terenie K..

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu powyższego wskazał, że prawdą jest twierdzenie pozwanej, że co do zasady powód nie wykazał, aby jego rachunek bankowy był prowadzony w R. (bezsporne), ale należy przypomnieć, że skoro siedziba powoda jest w R. to i rachunek bankowy prowadzi bank w R..

Podał ,że strony umówiły się w § 11 ustęp 2 Regulaminu Sprzedaży (...), że w razie zaistnienia sporu zostanie on rozstrzygnięty przez powszechny sąd właściwy. Należało zatem jego zdaniem ,dokonać oceny o jaką właściwość

umowną strony się umówiły, albowiem co do tego, że umówiono się o właściwość w ramach art. 46 kpc Sąd ten nie miał wątpliwości. Zapis ów w ocenie tego Sądu, budzi wątpliwości interpretacyjne co do tego jaki sąd jest właściwy do rozstrzygnięcia sporów pomiędzy stronami umowy.

Zauważył, że Rozdział 2 kpc traktuje o sądzie właściwym. Systematyka działu II składa się z właściwości ogólnej, przemiennej i wyłącznej. Sąd Rejonowy zastanawiał się czy zatem w umowie chodziło o cały możliwy katalog właściwości miejscowej sądu, a więc także o właściwość przemianą czy też w pierwszej kolejności powód winien wytoczyć spór według właściwości ogólnej, a dopiero później ewentualnie przemiennej.

Podniósł, że redakcja zarówno umowy, jak i oferty (...) jest tak skonstruowana, jakby została zawarta w siedzibie sprzedawcy (nigdzie nie wskazano miejsca zawarcia umowy) - pomimo, że w jego ocenie jest inaczej.

Stwierdził, że w tym samym dokumencie nie określa się miejsca zapłaty ani położenia rachunku bankowego, a jeszcze dalej wskazuje się na umowę prorogacyjną, ale bez treści – bowiem nie wynika ani z tego zapisu, ani z pozostałej treści jaki sąd będzie właściwy do rozpoznania sporów (rachunki ze wskazaniem konta bankowego przychodzą po zawarciu umowy). Kupujący energię zatem nie miał możliwości ustalenia, przed który sąd może zostać pozwany. Wobec powyższego w trybie art. 65§2 kpc Sąd Rejonowy uznał, że należy dokonać wykładni zapisu §11 ustęp 2 Regulaminu Sprzedaży (...).

Pomocniczo, w jego ocenie, można było posłużyć się katalogiem klauzul abuzywnych, które co prawda nie obowiązują przedsiębiorców, ale jednoznacznie zabraniają takich zapisów umownych, które utrudniają stronie słabszej dochodzenia praw poprzez ustalenia sądu właściwego do rozstrzygnięcia spraw daleko od jej miejsca realizowania. Należy przyjąć, iż w odniesieniu do § 11 Regulaminu, strony zamierzały przede wszystkim poddać swój spór sądowi właściwemu wedle właściwości miejscowej ogólnej. Skoro wszystkie czynności począwszy od zawarcia umowy, poprzez jej wykonanie odbywały się w K., to pozwana miała prawo przypuszczać, że spór sądowy również będzie się tam toczył – jest to naturalna konsekwencja braku nawet zasygnalizowana na etapie zawierania umowy przez powoda innej właściwości miejscowej. Wzorce umowy o niejasnym znaczeniu należy tłumaczyć na korzyść kontrahenta, podmiotu, który je sporządzał. Strona słabsza nie ma obowiązku poszukiwać wszelkiej możliwej interpretacji tylko zostać jasno poinformowana o treści poszczególnych zapisów adhezyjnych do których przystępuje.

Skoro więc ten zapis regulaminu nie był dostatecznie czytelny to Sąd Rejonowy dokonując jego wykładni w trybie art. 65 § 2 kpc uznał, że zapis na sąd w pierwszej kolejności dotyczy właściwości ogólnej miejscowej i na podstawie art. 200§2 kpc w zw. z art. 46 kpc i art. 27 kpc orzekł jak w sentencji postanowienia.

Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem powód zarzucając :

- niewłaściwą wykładnię zapisu § 11 ust. 2 regulaminu sprzedaży energii elektrycznej (...) S.A. dla odbiorców z grupy taryfowej G, (...) i błędne przyjęcie, że strony poddały spory wynikające z umowy tylko pod rozpoznanie sądu właściwości ogólnej.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku pozwanej o stwierdzenie niewłaściwości miejscowej Sądu i przekazanie sprawy wg właściwości ogólnej.

Powód wniósł o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, względnie pozostawienie rozstrzygnięcia o tych kosztach Sądowi I instancji w orzeczeniu kończącym sprawę.

W uzasadnieniu powód podniósł zbyt daleko idącą wykładnię postanowienia regulaminu. W rozdziale II kodeksu postępowania cywilnego traktującym o właściwości sądu mowa jest zarówno o właściwości ogólnej i przemiennej. Brak jest podstaw, aby zapis regulaminu mówiący o powszechnym sądzie właściwym ograniczyć tylko do sądu właściwości ogólnej.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie podzielaając argumentację Sądu Rejonowego i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do art. 46 § 1 kpc strony mogą umówić się na piśmie o poddanie sądowi pierwszej instancji, który według ustawy nie jest miejscowo właściwy, sporu już wynikłego lub sporów mogących w przyszłości wyniknąć z oznaczonego stosunku prawnego. Sąd ten będzie wówczas wyłącznie właściwy, jeżeli strony nie postanowiły inaczej lub jeżeli powód nie złożył pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Stosownie do art. 202 kpc niewłaściwość sądu dającą się usunąć za pomocą umowy stron sąd bierze pod rozwagę tylko na zarzut pozwanego, zgłoszony i należycie uzasadniony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy.

Pozwany zgłosił zarzut niewłaściwości przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, podnosząc iż w umówienie wskazano, aby zapłata miała nastąpić na rachunek bankowy, nadto argumentując, iż roszczenie dotyczy kary mownej po rozwiązaniu umowy, zatem przepis art. 34 kpc nie znajduje zastosowania.

Należy wskazać, iż przepis art. 34 kpc znajduje zastosowanie, jako że do zakresu odszkodowania zalicza się też kary umowne (art. 483 § 1 kc), których źródłem jest nadal sporna umowa, pomimo jej uprzedniego wypowiedzenia, które nie ma codo zasady skutku wstecznego.

Powód może wnieść powództwo według swego wyboru przez Sąd właściwy wg właściwości przemiennej o której mowa w art. 31 kpc, a która polega na tym, że umożliwia powodowi wytoczenie powództwa według jego wyboru albo przed sąd właściwości ogólnej pozwanego albo przed sąd inny wskazany w przepisach normujących właściwość przemiennej (art. 31 kpc i art. 32-37¹ i in. kpc).

Powód chcąc wnieść pozew według właściwości przemiennej winien zgodnie z art. 187 § 1 pkt 2 kpc w pozwie tę właściwość uzasadnić, co też uczynił powołując się na art. 34 kpc w zw. z art. 454 kc i miejsce siedziby powoda jako wierzyciela wierzycielności pieniężnej.

Miejsca spełnienia dochodzonego świadczenia wg miejsca siedziby banku wierzyciela dla potrzeb ustalenia właściwości miejscowej sądu można uwzględnić, tylko kiedy strony wyraziły zgodę na dokonanie zapłaty na umiejscowiony w określonym banku rachunek wierzyciela. Skoro w przedmiotowej sprawie takiego postanowienia w umowie nie zawarto, to miejsce spełnienia świadczenia pieniężnego należy ustalać wg siedziby wierzyciela /art. 454 § 1 kc/ względnie wg miejsca siedziby przedsiębiorstwa /art. 454 § 2 kc/. Co do tego ostatniego pozwana nie podniosła, aby siedziba przedsiębiorstwa powoda nie była tożsamba z jego siedzibą.

Skoro zaś siedziba powoda mieści się w R., to determinuje tym samym właściwość miejscową Sądu Rejonowego w Rzeszowie.

W sprawie brak podstaw do uznania, iż strony zawierając umowę prorogacją z art. 46 kpc wskazały jako Sąd właściwy wyłącznie sąd właściwości ogólnej t.j. wg siedziby pozwanego – art. 27 kpc.

Przeciwnie, postanowienie § 11 pkt 2 powieliło regulację ustawy , jako że wskazał w umowie prorogacyjnej (jako sądu właściwości umownej) właściwy sąd powszechny, co należy odczytać jako sąd właściwy na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego . Takim zaś jest w niniejszej sprawie zarówno sąd wg właściwości ogólnej jak i przemiennej z art. 34 kpc.

Zawarcie umowy prorogacyjnej (art. 46 § 1 KPC) powoduje daleko idący skutek, jako że oznaczony przez strony w umowie sąd jest wyłącznie właściwy, z wyłączeniem właściwości wskazanej przez przepis. Jeśli strony chciałyby

zawęzić krąg sądów wyłącznie właściwych miejscowo tylko do tych wg właściwości ogólnej, winny temu dać wyraz w sposób jednoznaczny w treści umowy prorogacyjnej.

Kolejną kwestią jest kontekst pkt 2 § 11 regulaminu. W jego punkcie 1 wskazano na pierwszeństwo dążenia do polubownego załatwienia sporu i termin na jego załatwienie, w drugim zaś wskazano, iż w razie nierozwiązania sporu jak w pkt I spór będzie rozstrzygany przez właściwy sąd powszechny, chyba że sprawy sporne wynikające z umowy będą należeć do kompetencji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Cały kontekst może tłumaczyć, dość ogólne odwołanie do właściwych powszechnych sądów, jako że celem było nie tyle wskazanie sądu właściwego wyłącznie miejscowo wg woli stron, co wskazanie „drogi” rozstrzygnięcia sporów.

Mając na względzie powyższe, zażalenie powoda należało uznać za uzasadnione, co skutkowało zmianą poprzez uchylenie zaskarżonego postanowienia na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc.

O kosztach postępowania zażaleniowego natomiast orzeczono na podstawie art. 108 § 2 kpc.

SSO Renata Bober SSO Andrzej Borucki SSO Beata Hass-Kloc

ZARZĄDZENIE

I. (...)

II. (...)